

S. Sayısı : 44

Askerî memurlar hakkındaki 1455 sayılı kanunun 5 nci maddesile zeylinin değiştirilmesine ve bu kanuna iki muvakkat madde eklenmesine dair olan 3128 sayılı kanunun muvakkat birinci maddesinde yazılı (Memur ve Askerî mensublar) tabirinin tefsiri hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Millî müdafaa ve Bütçe encümenleri mazbataları (3/531)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/4231

15 - X - 1938

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

3128 numaralı kanunun 2 nci maddesile 1455 numaralı kanuna eklenen muvakkat birinci maddede yazılı (memur ve askerî mensublar) tabirinin tefsiri hakkında Millî Müdafaa vekilliğinden yazılan 3 - X - 1938 tarih ve 111567 sayılı tezkere sureti sunulmuştur.

İşin tefsir yolu ile bitirilmesine ve sonunun bildirilmesine müsaade byurulmasını rica ederim.

Başvekil

C. Bayar

Millî Müdafaa vekilliği zat işleri dairesi sözlü 111567 sayılı ve 3 - X - 1938 tarihli tezkere suretidir.

Başvekâlet Yüksek makamına

3128 numaralı kanunun ikinci maddesile 1455 numaralı kanuna eklenen muvakkat birinci maddede (1455 sayılı askerî memurlar kanununun neşrinden önce (memurlar ve askerî mensublar) namını altında müstahdem olup halen orduda muvazzaf olarak kullanılan askerî memurların buldukları sınıflarındaki nasıbları bir defaya mahsus olmak üzere dörder sene ilerletilir) denilmektedir.

Bu kanunun esbabı mucibesinde; terfileri bu günkü gibi bütün haklarını lâyiki veçhile temin eden kanunlara göre değil, eski ahkâmı ihtiva eden ve hükümleri zaman ile telif edilemeyen ve yekdiğerine mütebayın bir takım kaideleri cami bulunan düstur, nizamname ve talimatnamelere göre yapılmış ve harblerin temadisi ve kıtaların hududlarda ve seyyar bir vaziyette bulunmaları neticesi olarak mezkûr nizamname ve talimatnamelerin aradığı şartların bizzat vaktinde tahakkuk ettirilememiş olmasından dolayı; hak kazandıkları zamanlarda bile; terfileri yapılamamış ve 1929 yılında meriyet mevkiine konan 1455 sayılı kanun ve talimatnamesi de bunların kısmen olsun mağduriyetlerini telâfi edememiş ve bu yüzden hizmet müddetlerinin çokluğuna göre küçük rütbelerde kalmış olan eski emektar memurların kısmen olsun terfihlerini temin etmek maksadile kanunun tanzim edildiği sarahaten gösterilmiştir.

Halbuki kanunun mutlak ve kapalı ibaresinden böyle bir mağduriyete maruz kalmamış olan ve fakat askerî memurlar meyanında bulunan askerî adli hâkimlerin de istifade edebileceği gibi umumî bir mana çıkabilmekte ve bu yolda müracaatlar ve davalar vaki olmaktadır. Halbuki hâkimler memurlar kanununun tatbikatında; cetveline göre; tamamen haklarını almışlardır. Hâkimlere

de dörder sene kıdem verilmesi bunların muharib sınıf subaylarına tekaddüm etmesi gibi gayri caiz olan bir teşevvüğe meydan vereceği gibi kanun vaziinin maksadına da külliye muhalif olacağı şübhesiz bulunduğundan mezkûr muvakkat maddede yazılı (memurlar ve askerî mensublar) tabirinin hâkimlere şamil olmadığına dair Büyük Millet Meclisinden bir tefsir fıkrasının istihsaline müsaade byurulmasını arz ederim.

M. M. V.
K. Özalp

Millî Müdafaa encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Millî Müdafaa encümeni

Esas No. 3/531

Karar No. 4

29 - XI - 1938

Yüksek Reisliğe

3128 numaralı kanunun ikinci maddesiyle 1455 numaralı kanuna eklenen muvakkat birinci maddede yazılı (memur ve askerî mensublar) tabirinin tefsiri hakkında Millî Müdafaa vekilliğinden yazılan tezkere sureti sunulduğuna ve işin tefsir yolile bitirilmesine ve sonunun bildirilmesine dair olup encümenimize havale edilen Başvekâletin 15 - X - 1938 tarihli ve 6/4231 sayılı tezkeresi Millî Müdafaa vekilliğinden gönderilen memuru ile okundu ve görüşüldü :

Millî Müdafaa vekilliğinin tezkeresinde de yazıldığı veçhile Askerî adli hâkimler 1455 sayılı kanun ile tamamen haklarını almış olduklarından ve esasen kıdem zammı kanunu, evvelce aldıkları maaşata göre dereceleri aşağı indirilerek mağdur olmuş ve senelerce Millî Müdafaa vekilliğinde çalışmış olan memurlar kastedilmiş olup askerî hâkimler bu meyanda bulunmadığı cihetle hâkimlerin böyle bir hak talebinde bulunmaları doğru

olmadığına Encümenimizce karar verilmiş ve tefsir sureti aşağıda yazılmış olmakla havalesi veçhile Bütçe encümenine verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Tefsir sureti

Askerî adli hâkimlerle subaylardan askerî memurluğa geçmiş olanların 3128 sayılı kanunun muvakkat birinci maddesi hükmünden istifade edemezler.

M. M. E. Reisi	M. M.	Kâtib
Diyarbakır	Erzurum	Samsun
K. Sevüktekin	Ş. Koçak	R. Barkın
Balıkesir	Erzurum	Kırşehir
C. Esener	A. Akyürek	L. M. Özdeş
Malatya	Tekirdağ	Tokad
O. Koptağel	R. Apak	H. Konay
Urfa	Maraş	Çoruh
Ahmed Yazgan	H. R. Tankut	Asım Us

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 33

Esas No. 3/531

9 - I - 1939

Yüksek Reisliğe

3128 sayılı kanunun ikinci maddesiyle 1455 sayılı kanuna eklenen muvakkat birinci maddede yazılı «memur ve askerî mensublar» tâbirinin

tefsiri hakkındaki 15 - X - 1938 tarih ve 6/4231 sayılı Başvekâlet tezkeresi Millî Müdafaa encümeni mazbatasile birlikte Encümenimize havale

edilmiş olmakla Millî Müdafaa vekâletinden gönderilen memur hazır olduğu halde okundu ve konuşudu.

Mesele yukarıda adı geçen birinci muvakkat maddede yazılı memur ve askerî mensublar tâbiri içinde askerî adli hâkimlerin de dahil olub olmadığını tayinden ibarettir.

1455 sayılı kanuna eklenen muvakkat birinci maddenin birinci ve ikinci fıkralarında aynen (1455 sayılı askerî memurlar kanununun neşrinde önce «memurlar ve askerî mensublar» namı altında müstahdem olub hâlen orduda muvazzaf olarak kullanılan askerî memurların bulunduğu sınıflarındaki nasıbları bir defaya mahsus olmak üzere dörder sene ilerletilir. 1455 sayılı kanunun tatbikından sonra bir evvelki nasıblarına göre terfileri yapılanlar bundan istifade edemezler) denilmektedir.

1455 sayılı kanunun ikinci maddesi de askerî memurları «askerî memurlar; adliye memurları, hesap memurları, muamele memurları, haritacılar, imamlar, makinistler, sanatkârlar, muzika muallimleri kısımlarından teşekkül eder» diye tarif etmiştir.

Görülüyorki ikinci madde adliye memurlarını sarahaten askerî memur sınıfı içinde saymaktadır. Gerçi bu sarîh tarif karşısında 1455 sayılı kanunun neşri tarihinden evvel orduda hizmet görmekte bulunan askerî adli hâkimlerin de adı geçen muvakkat maddenin şumulüne girerek bu madde ile temin edilen dört sene kıdemden istifade etmelerinin tabii olduğu düşünülebilirse de askerî adli hâkimlerin hakları 1455 sayılı kanunla diğer ordu mensubini gibi tamamiyle gözetilmiş olduğundan muvakkat maddenin şumulü askerî adli hâkimler haricinde bulunanlara munhasır kalmış ve bu kıdemden istifade edeceklerin 1455 sayılı kanunun neşrinde kendilerine hiç bir hak temin edilmeyen askerî memur ve mensublar olduğu mezkûr muvakkat maddenin esbabı mucibe lâyihasile encümenler mazbatalarında da zikir ve izah edilmiştir.

Bundan başka yine muvakkat maddenin ikinci fıkrasında kendilerine dört sene kıdem hakkı tanınan askerî memur ve mensublardan 1455 sayılı kanunun tatbikından sonra bir evvelki nasıblarına göre terfileri yapılanların bile bu haktan istifade edemeyeceklerini vazır kanun sarahaten ifade etmiş iken hakları 1455 sayılı kanunla temin edilmiş olanların evleviyetle bu muvakkat madde haricinde kalacakları encümenimizce tabii görülmüştür. Ancak 1455 sayılı kanunun ikinci maddesinin sarahati karşısında askerî adli hâkimlerin askerî memur sınıfı haricinde bulunduğu dair bir tefsir yapmak imkânı da mevcut değildir. Binaenaleyh gerek ibarenin bu sarahatini ve gerek bir kanun ibaresinin itlakından istifade edilerek ordunun disiplini ile telifi kabil olmayan sebebsiz ilerlemeler yapılmasının da önüne geçmek zarurâtını göz önünde bulunduran encümenimiz meseleyi bir tesis ile tesbit etmeği ve bunu ifadeye yeter bir fıkranın mezkûr muvakkat maddede ilâvesini muvafık görmüş ve tabiati itibarile mezkûr maddeye ilâve edilen bu fıkra hükmü muvakkat maddenin meriyeti tarihinden itibaren hüküm ifade edeceğinden bu cihet ikinci maddede açıkca yazılmıştır.

Bu esaslar dahilinde hazırlanan kanun lâyihası Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Reis	R. V.	M. M.
Isparta	Kayseri	Trabzon
Mükerrem Ünsal	F. Baysal	R. Karadeniz
Kâtib		
İstanbul	Diyarbakır	Gümüşaie
F. Öymen	Rüştü Bekit	D. Sakarya
Kırklareli	Kırşehir	Kocaeli
Ş. Ödül	M. Seyfeli	A. Said Akbaytuğun
Malatya	Maraş	Muş
M. Öker	A. Tiridoğlu	Ş. Ataman
Ordu	Tokad	Yozgad
H. Yalman	S. Genca	S. İçöz
	Yozgad	
	Sungur	

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

*Askerî memurlar hakkındaki kanunda değişiklik
yapan 3128 sayılı kanuna ek kanun lâyihası*

MADDE 1 — 11 şubat 1937 tarih ve 3128 sayılı kanunun ikinci maddesile 1455 sayılı askerî memurlar hakkındaki kanuna eklenen birinci muvakkat maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

(Askerî adli hâkimlerle subaylardan askerî memurluğa geçmiş olanlar bu madde hükmün-

den istifade edemezler.)

MADDE 2 — Bu kanun 11 şubat 1937 tarih ve 3128 sayılı kanunun meriyete girdiği tarihten muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa ve Maliye vekilleri memurdur.